

32002L0065

L 271/16

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

9.10.2002

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2002/65/EÜ,**23. september 2002,****milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturstust ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 90/619/EMÜ ning direktiive 97/7/EÜ ja 98/27/EÜ**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 47 lõiget 2 ning artikleid 55 ja 95,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ⁽²⁾tegutsetes asutamislepingu artiklis 251 sätestatud menetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Ühtse turu eesmärkide saavutamiseks on oluline võtta vastu turu järkjärguliseks ühendamiseks ettenähtud meetmed, mis peavad kaasa aitama kõrgetasemelise tarbijakaitse saavutamisele kooskõlas asutamislepingu artiklitega 95 ja 153.
- (2) Finantsteenuste kaugturstus on nii tarbijate kui ka finantsteenuste osutajate jaoks üks siseturu väljakujundamise peamistest konkreetsetest tulemustest.
- (3) Siseturu raames on tarbijate huvides omada, ilma et kedagi diskrimineeritaks, juurdepääsu kõige laiemale võimalikule ühenduses osutatavate finantsteenuste valikule, et neil oleks võimalik valida oma vajadustele kõige paremini vastavad teenused. Valikuvabaduse tagamiseks, mis on üks tarbija olulisemaid õigusi, on vaja kõrgetasemelist tarbijakaitset, et suurendada tarbijate usaldust kaugmüügi vastu.
- (4) Siseturu tõrgeteta toimimiseks on oluline, et tarbijatel on võimalik pidada läbirääkimisi ja sõlmida lepinguid teistes liikmesriikides asuva teenuste osutajaga, sõltumata sellest, kas teenuste osutaja asub ka selles liikmesriigis, kus tarbija elab.
- (5) Finantsteenused sobivad oma immateriaalse laadi poolest

eriti hästi kaugmüügiks ja finantsteenuste kaugturstust reguleeriva õigusraamistiku loomine peaks suurendama tarbijate usaldust finantsteenuste kaugturstuse uute meetodite, näiteks elektroonilise kaubanduse rakendamise vastu.

- (6) Käesolevat direktiivi tuleks kohaldada kooskõlas asutamislepingu ja teisest õigusaktidega, sealhulgas elektroonilist kaubandust käsitlev direktiiv 2000/31/EÜ, ⁽⁴⁾ mida kohaldatakse üksnes selles käsitletavate tehingute suhtes.
- (7) Käesoleva direktiivi eesmärk on saavutada eespool sätestatud eesmärgid, ilma et see piiraks teenuste osutamise vabadust reguleeriva ühenduse või siseriikliku õiguse kohaldamist või vajaduse korral vastuvõtva liikmesriigi kontrolli ja/või loaandmist või liikmesriikide järelevalvesüsteeme, kui see on kooskõlas ühenduse õigusega.
- (8) Käesolev direktiiv, eelkõige need sätted, mis on seotud teabega lepingu suhtes kohaldatavat õigust ja/või pädevat kohut käsitlevate lepingutingimuste kohta, ei mõjuta nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 (kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades) ⁽⁵⁾ või lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatava õiguse 1980. aasta Rooma konventsiooni kohaldamist tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturstuse suhtes.
- (9) Finantsteenuste tegevuskava eesmärkide saavutamine nõuab teatavates valdkondades tarbijakaitse kõrgemat taset. See tähendab eelkõige ühtlustamata ühisinvesteermisfondide, investeerimisteenusute suhtes kohaldatavate tegutsemiseeskirjade ja tarbijakrediidi suuremat ühtlust. Kuni sellise ühtluse saavutamiseni tuleks säilitada tarbijakaitse kõrgem tase.
- (10) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 1997. aasta direktiiviga 97/7/EÜ (tarbijakaitse kohta seoses sidevahendi abil sõlmitud lepingutega) ⁽⁶⁾ nähakse ette teenuste osutaja ja tarbija vahel sidevahendi abil sõlmitud, kaupu või teenuseid käsitlevate lepingute suhtes kohaldatavad peamised eeskirjad. Kõnealune direktiiv ei käsitle siiski finantsteenusid.

⁽¹⁾ EÜT C 385 11.12.1998, lk 10 ja EÜT C 177 E, 27.6.2000, lk 21.

⁽²⁾ EÜT C 169, 16.6.1999, lk 43.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 5. mai 1999. aasta aramus (EÜT C 279, 1.10.1999, lk 207), nõukogu 19. detsembri 2001. aasta ühine seisukoht (EÜT C 58 E, 5.3.2002, lk 32) ja Euroopa Parlamendi 14. mai 2002. aasta otsus (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata). Nõukogu 26. juuni 2002. aasta otsus (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata).

⁽⁴⁾ EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1.

⁽⁵⁾ EÜT L 12, 16.1.2001, lk 1.

⁽⁶⁾ EÜT L 144, 4.6.1997, lk 19.

- (11) Komisjon tegi analüüsi, et kinnitada erimeetmete võtmise vajadust finantsteenuste valdkonnas, ja kutsus sellega seoses kõiki huvitatud pooli edastama oma tähelepanekuid, eelkõige seoses komisjoni rohelise raamatu "Finantsteenused — tarbijate ootustele vastamine" ettevalmistamisega. Sellealased konsultatsioonid osutasid vajadusele tugevdada tarbijakaitset kõnealuses valdkonnas. Seepärast otsustas komisjon esitada finantsteenuste kaugturstamist käsitleva eriettepaneku.
- (12) Kui liikmesriigid võtavad vastu tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturstamist reguleerivad tarbijakaitse eeskirjad, mis on vastuolulised või erinevad, võib see takistada siseturu toimimist ja ettevõtetevahelist konkurentsi turul. Seepärast tuleb selles valdkonnas sätestada ühenduse tasandil ühised eeskirjad, vähendamata seejuures üldise tarbijakaitse taset liikmesriikides.
- (13) Käesoleva direktiiviga tuleks tagada tarbijakaitse kõrge tase, et kindlustada finantsteenuste vaba liikumine. Liikmesriikidel ei tohiks olla võimalik võtta valdkonnas, mida käesolev direktiiv ühtlustab, vastu muid kui käesoleva direktiiviga ettenähtud sätteid, kui käesolevas direktiivis ei ole konkreetselt sätestatud teisiti.
- (14) Käesolev direktiiv hõlmab kõiki finantsteenuseid, mida on võimalik sidevahendi abil osutada. Teatavaid finantsteenuseid reguleeritakse siiski ühenduse õiguse erisätetega, mille kohaldamist kõnealuste finantsteenuste suhtes jätkatakse. Siiski tuleks ette näha selliste teenuste kaugturstust reguleerivad põhimõtted.
- (15) Lepingu sõlmimine sidevahendi abil tähendab, et kaugsidevahendeid kasutatakse sellise kaugmüügi- või teenuste osutamise skeemi osana, milles teenuste osutaja ja tarbija ei pea üheaegselt kohal viibima. Kõnealuste sidevahendite pidev areng nõuab selliste põhimõtete määratlemist, mis kehtivad ka nende vahendite kohta, mis ei ole veel laialdaselt kasutusel. Seepärast on sidevahendi abil sõlmitud lepinguteks sellised lepingud, mille puhul pakkumine, läbirääkimine ja sõlmimine toimub sidevahendi abil.
- (16) Üht lepingut, mis sisaldab järjestikuseid toiminguid või aja jooksul eraldi tehtavaid sama laadi toiminguid, võib eri liikmesriikides käsitleda õiguslikult erinevalt, kuid on oluline, et käesolevat direktiivi kohaldatakse kõikides liikmesriikides ühtemoodi. Seetõttu on asjakohane käsitada käesolevat direktiivi nii, et seda kohaldatakse esimese toiminguga suhtes järjestikuste toimingute sarjast või aja jooksul eraldi tehtavatest sama laadi toimingutest, kui neid saab käsitleda tervikuna, sõltumata sellest, kas toiminguga või toimingute sarja suhtes kehtib üks leping või mitu järjestikust lepingut.
- (17) "Esialgseks teenuse osutamise lepinguks" võib lugeda näiteks pangakonto avamise, krediitkaardi omandamise ja portfelli haldamise lepingu sõlmimise, "toiminguks" võib lugeda näiteks raha hoiustamise pangakontole või sealt väljavõtmise, krediitkaardiga tasumise ja portfelli haldamise lepingu raames tehtud tehingud. Uute punktide lisamine esialgsesse teenuse osutamise lepingusse, näiteks võimalus kasutada elektroonilist maksevahendit koos olemasoleva pangakontoga, ei ole "toiming", vaid lisaleping, mille suhtes kohaldatakse käesolevat direktiivi. Uute osakute märkimist samas ühisinvesteeringufondis loetakse üheks "järgestikutest sama laadi toimingutest".
- (18) Käesolev direktiiv hõlmab finantsteenuste osutaja pakutavat teenuste osutamise skeemi ja sellega seoses on direktiivi eesmärk jätta oma reguleerimisalast välja teenused, mida osutatakse üksnes juhtu ja väljaspool kaubandusstruktuuri, mis on ette nähtud lepingute sõlmimiseks sidevahendi abil.
- (19) Teenuste osutaja on isik, kes osutab teenuseid sidevahendi abil. Siiski tuleks käesolevat direktiivi kohaldada ka juhul, kui mõnel turustusetapil kasutatakse vahendajat. Vahendaja osalemise laadi ja määra arvesse võttes tuleks käesoleva direktiivi asjakohaseid sätteid kohaldada ka sellise vahendaja suhtes, sõltumata tema õiguslikust seisundist.
- (20) Püsivate andmekandjate hulka kuuluvad eelkõige disketid, CD-ROMid, DVDd ja tarbija arvuti kõvaketas, millel säilitatakse elektronposti, kuid nende hulka ei kuulu veebilehed, välja arvatud juhul, kui need vastavad püsiva andmekandja määratluse kriteeriumidele.
- (21) Kaugsidevahendite kasutamine ei tohiks kaasa tuua klientidele antava teabe põhjendamatu piiramist. Läbipaistvuse huvides nähakse käesoleva direktiiviga ette nõuded selle tagamiseks, et tarbijale antakse asjakohasel määral teavet nii enne kui ka pärast lepingu sõlmimist. Tarbija peaks enne lepingu sõlmimist saama vajaliku eelteabe, et tal oleks võimalik talle pakutavat finantsteenust asjakohaselt hinnata ja teha selle põhjal teadlik valik. Teenuste osutaja peaks täpsustama, kui kaua pakkumine sellisel kujul kehtib.
- (22) Käesolevas direktiivis loetletud teave hõlmab üldist laadi teavet, mida kohaldatakse igat liiki finantsteenuste suhtes. Muid konkreetset finantsteenust käsitlevale teabele esitatakse nõudeid, näiteks kindlustuspoliisi katvust, ei kirjeldata mitte üksnes käesolevas direktiivis. Sellist liiki teavet tuleks vajaduse korral anda kooskõlas asjaomase ühenduse õigusega või ühenduse õigusega kooskõlas oleva siseriikliku õigusega.

- (23) Tarbija parima kaitse tagamiseks on oluline, et tarbijat teavitatakse piisavalt käesoleva direktiivi sätetest ja muudest kõnealuse valdkonna tegevusjuhenditest ning tema taganemisõigusest.
- (24) Kui taganemisõigust ei kohaldata põhjusel, et tarbija on selgesõnaliselt nõudnud lepingu täitmist, peaks teenuste osutaja sellest asjaolust tarbijat teavitama.
- (25) Tarbijad peaksid olema kaitstud teenuste eest, mida nad ei ole tellinud. Selliste teenuste puhul peaks tarbija olema vabastatud kõikidest kohustustest, kusjuures tarbija vastamata jätmist ei saa käsitada nõusoleku märgina. See reegel ei tohiks piirata poolte vahel sõlmitud lepingute automaatset uuendamist, kui selline automaatne uuendamine on liikmesriikide õiguse kohaselt lubatud.
- (26) Liikmesriigid peaksid võtma asjakohased meetmed, et kaitsta tulemuslikult tarbijaid, kes ei soovi, et nendega võetakse ühendust teatavate sidevahendite kaudu või teataval ajal. Käesolev direktiiv ei tohiks piirata selliste kaitsemeetmete rakendamist, mis on tarbijate käsutusse antud isikuandmete ja eraelu puutumatuse kaitset käsitlevate ühenduse õigusaktidega.
- (27) Tarbijakaitse tagamiseks on liikmesriikides vaja asjakohaseid ja tõhusaid kaebuste ja kahjuhüvitusnõuete menetlusi, et lahendada võimalikke vaidlusi teenuste osutajate ja tarbijate vahel, kasutades vajaduse korral kehtivaid menetlusi.
- (28) Liikmesriigid peaksid julgustama vaidluste kohtuväliseks lahendamiseks loodud avalik- või eraõiguslikke asutusi tegema koostööd piiriüleste vaidluste lahendamisel. Selline koostöö võiks eelkõige tähendada, et tarbijatel võimaldatakse esitada oma elukohaliikmesriigi kohtuvälistele menetlejatele kaebusi teistes liikmesriikides asuvate teenuste osutajate kohta. FIN-NETi võrgu loomine pakub tarbijatele tõhusamat abi piiriüleste teenuste kasutamisel.
- (29) Käesolev direktiiv ei piira liikmesriikide õigust kohaldada kooskõlas ühenduse õigusega käesolevas direktiivis sätestatud kaitset ka mittetulundusorganisatsioonide ja isikute suhtes, kes kasutavad finantsteenuseid selleks, et ettevõtjaks saada.
- (30) Käesolev direktiiv peaks hõlmama ka juhtumeid, kui siseriiklik õigus sisaldab võimalust, et tarbija esitab siduva lepingulise avalduse.
- (31) Käesoleva direktiivi teenuste osutaja keelevalikut käsitlevad sätted ei tohiks piirata nende siseriikliku õiguse sätete kohaldamist, mis on vastu võetud kooskõlas keelevalikut reguleeriva ühenduse õigusega.
- (32) Ühendus ja liikmesriigid on võtnud teenustekaubanduse üldlepingu (GATS) raames kohustused, mis on seotud tarbijate võimalusega osta panga- ja investeerimisteenuseid välisriigis. GATS võimaldab liikmesriikidel võtta meetmeid vastu järelevalvekaalutlustel, sealhulgas investorite, hoisutajate, kindlustusvõtjate või nende isikute kaitseks, kellele finantsteenuste osutaja finantsteenuse võlgneb. Selliste meetmetega ei tohiks kehtestada piiranguid, mis on range-
mad, kui on vaja tarbijakaitse tagamiseks.
- (33) Käesoleva direktiivi vastuvõtmiseks tuleks kohandada direktiivi 97/7/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 1998. aasta direktiivi 98/27/EÜ (tarbijate huve kaitsvate ettekirjutuste kohta) ⁽¹⁾ kohaldamisala ning nõukogu 8. novembri 1990. aasta direktiivis 90/619/EMÜ (otse-
sele elukindlustusega seotud õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta, millega nähakse ette sätted teenuste osutamise vabaduse tegeliku kasutamise hõlbustamiseks) ⁽²⁾ sätestatud ülesütlemistähtaaja kohaldamisala.
- (34) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, milleks on tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustamist käsitlevate ühiste eeskirjade kehtestamine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning seetõttu on seda eesmärki parem saavutada ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärkide saavutamiseks,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Eesmärk ja reguleerimisala

1. Käesoleva direktiivi eesmärk on ühtlustada tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustust käsitlevaid liikmesriikide õigusnorme.

2. Selliste finantsteenuseid käsitlevate lepingute puhul, mis sisaldavad esialgset teenuse osutamise lepingut, millele järgnevad järjestikused toimingud või aja jooksul eraldi tehtavad sama laadi toimingud, kohaldatakse käesoleva direktiivi sätteid üksnes esialgse lepingu suhtes.

⁽¹⁾ EÜT L 166, 11.6.1998, lk 51. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2000/31/EÜ (EÜT L 178, 17.7.2001, lk 1).

⁽²⁾ EÜT L 330, 29.11.1990, lk 50. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 92/96/EMÜ (EÜT L 360, 9.12.1992, lk 1).

Kui esialgne teenuse osutamise leping puudub, kuid samad lepinguosaliselised teevad järjestikuseid toiminguid või aja jooksul eraldi sama laadi toiminguid, kohaldatakse artikleid 3 ja 4 üksnes esimese toimingu suhtes. Kui rohkem kui aasta jooksul ei ole sama laadi toimingut tehtud, loetakse järgmine toiming uue toimingute sarja esimeseks toiminguks, mistõttu kohaldatakse artikleid 3 ja 4.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *sidevahendi abil sõlmitud leping* — finantsteenuseid käsitlev leping, mille teenuste osutaja ja tarbija on sõlminud sellise kaugmüügi- või teenuste osutamise skeemi alusel, mida pakub teenuste osutaja, kes kõnealuse lepingu täitmiseks kasutab üksnes üht või mitut kaugsidevahendit kuni lepingu sõlmimiseni, viimane kaasa arvatud;
- b) *finantsteenuse* — panga-, krediidi-, kindlustus-, personaalpensiooni, investeerimis- või makseteenus;
- c) *teenuste osutaja* — füüsiline isik või avalik- või eraõiguslik juriidiline isik, kes oma majandus- või kutsetegevuse raames osutab teenuseid sidevahendi abil sõlmitud lepingute alusel;
- d) *tarbija* — füüsiline isik, kes käesolevas direktiivis käsitletud sidevahendi abil sõlmitud lepingute raames tegutseb eesmärkidel, mis ei ole seotud tema majandus- ega kutsetegevusega;
- e) *kaugsidevahendid* — vahendid, mida võib kasutada teenuse kaugturstamiseks teenuste osutaja ja tarbija vahel, ilma et nad peaksid üheaegselt füüsiliselt kohal viibima;
- f) *püsiv andmekandja* — vahend, mis võimaldab tarbijal säilitada isiklikult talle suunatud teavet nii, et sellele on võimalik hilisemaks kasutamiseks ligi pääseda teabe eesmärgiga vastavuses oleva aja jooksul, ja mis võimaldab säilitatud teavet muutmata kujul taasesitada;
- g) *kaugsidevahendi operaator või tarnija* — füüsiline või avalik- või eraõiguslik juriidiline isik, kelle kutse- või majandustegevus on seotud ühe või mitme kaugsidevahendi kättesaadavaks tegemisega teenuste osutajatele.

Artikkel 3

Tarbijale enne sidevahendi abil lepingu sõlmimist antav teave

1. Tarbijale antakse aegsasti enne seda, kui ta ennast sidevahendi abil sõlmitud lepingu või tehtud pakkumisega seob, järgmine teave, mis käsitleb:

1) teenuste osutajat:

- a) teenuste osutaja isikuandmed ja põhiline majandustegevus, teenuste osutaja asukoha aadress ning muu tarbija ja teenuste osutaja suhete seisukohast oluline koha-aadress;
- b) tarbija elukohaliikmesriigis asuva teenuste osutaja esindaja isikuandmed ning sellise esindaja olemasolu korral tarbija ja esindaja suhete seisukohast oluline koha-aadress;
- c) kui tarbijal on ärilised suhted kutseala esindajaga, kes ei ole teenuste osutaja, kõnealuse kutseala esindaja isikuandmed, amet, milles ta tarbijaga suheldes tegutseb ning tarbija ja kutseala esindaja suhete seisukohast oluline koha-aadress;
- d) kui teenuste osutaja on registreeritud äriregistris või muus samalaadses avalikus registris, siis see äriregister, millesse teenuste osutaja on kantud, tema registreerimisnumber või samaväärne identifitseerimisvõimalus selles registris;
- e) kui teenuste osutaja tegevus sõltub loasüsteemist, siis üksikasad asjakohase järelevalve teostaja kohta;

2) finantsteenust:

- a) finantsteenuse peamiste omaduste kirjeldus;
- b) koguhind, mille tarbija teenuste osutajale finantsteenuse eest tasub, sealhulgas kõik seonduvad tasud, maksed ja kulud, ning kõik teenuste osutaja vahendusel tasutavad maksud või, kui täpset hinda ei ole võimalik näidata, hinna arvutamise alus, mis võimaldab tarbijal hinda kontrollida;
- c) vajaduse korral teatis selle kohta, et finantsteenuse on seotud vahenditega, millega nende eriomaduste või tehtavate toimingute tõttu kaasnevad erilised riskid või mille hind sõltub finantsturgude kõikumistest, mida teenuste osutajal ei ole võimalik mõjutada, ja et varasem käitumine ei võimalda prognoosida tulevast käitumist;
- d) teave võimaluse kohta, et eksisteerib ka muid makse ja/või kulusid, mida ei tasuta teenuste osutaja vahendusel või mida teenuste osutaja ei kehtesta;
- e) esitatud teabe kehtivusaega käsitlevad võimalikud piirangud;
- f) maksmise ja täitmise kord;
- g) kaugsidevahendite kasutamisega tarbijale kaasnevad erilised lisakulud, kui selliseid lisakulusid sisse nõutakse;

3) sidevahendi abil sõlmitud lepingut:

- a) artiklis 6 nimetatud taganemisõiguse olemasolu või puudumine ning juhul, kui taganemisõigus on olemas, selle kehtivusaeg ja rakendamise tingimused, sealhulgas teave summa kohta, mille tasumist tarbijalt võidakse artikli 7 lõike 1 alusel nõuda, ning kõnealuse õiguse rakendamata jätmise tagajärjed;

- b) sidevahendi abil sõlmitud lepingu minimaalne kehtivusaeg selliste finantsteenuste puhul, mida tuleb osutada pidevalt või korduvalt;
- c) teave poolte kõikide võimalike õiguste kohta lõpetada leping varem või ühepoolset sidevahendi abil sõlmitud lepingu tingimuste tõttu, sealhulgas sanktsioonide kohta, mis lepingust sellisel juhul tuleneda võivad;
- d) praktilised suunised taganemisõiguse rakendamise kohta, mis sisaldavad muuhulgas aadressi, kuhu taganemisteatis saata tuleks;
- e) liikmesriik või -riigid, kelle õiguse alusel teenuste osutaja enne sidevahendi abil lepingu sõlmimist tarbijaga suhteid loob;
- f) sidevahendi abil sõlmitud lepingu suhtes kohaldatava ja/või pädevat kohut käsitleva õiguse lepingulised tingimused;
- g) millises keeles või millistes keeltes lepingulised tingimused ja käesolevas artiklis nimetatud eelteave esitatakse ning millises keeles või millistes keeltes kohustub teenuste osutaja kokkuleppel tarbijaga edastama teavet kõnealuse sidevahendi abil sõlmitud lepingu kehtivusaja jooksul;

4) kahju hüvitamist:

- a) kas sidevahendi abil sõlmitud lepingu osapooleks oleva tarbija käsutuses on kohtuväline kaebuste ja kahjuhüvitusnõuete mehhanism ning kui on, selle kasutamise võimalused;
- b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 1994. aasta direktiivis 94/19/EÜ (hoiuste tagamise skeemide kohta) ⁽¹⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. märtsi 1997. aasta direktiivis 97/9/EÜ (investeeringute tagamise skeemide kohta) ⁽²⁾ käsitlemata tagatisfondide või muu hüvitamiskorra olemasolu.

2. Lõikes 1 nimetatud teave, mille kaubanduslik eesmärk tuleb selgesõnaliselt väljendada, esitatakse selgelt ja arusaadavalt, kasutatud kaugsidevahendite seisukohast asjakohasel viisil, võttes eelkõige nõuetekohaselt arvesse äritehingute suhtes kohaldatavaid hea usu põhimõtteid ja põhimõtteid, mis reguleerivad nende isikute kaitset, kes ei saa liikmesriikide õiguse kohaselt oma nõusolekut anda, näiteks alaealsed.

3. Kui teabedastus toimub telefonside kaudu:

- a) teenuste osutaja isikuandmed ja teenuste osutaja algatatud telefonikõne kaubanduslik eesmärk tuleb selgesõnaliselt väljendada iga tarbijaga peetava vestluse alguses;
- b) kui tarbija annab selleks selgesõnalise nõusoleku, tuleb esitada üksnes järgmine teave:
 - tarbijaga ühenduses oleva isiku isikuandmed ja tema seos teenuste osutajaga,

- finantsteenuse peamiste omaduste kirjeldus,
- koguhind, mille tarbija peab teenuste osutajale finantsteenuse eest tasuma, sealhulgas kõik teenuste osutaja vahendusel tasutavad maksud või, kui täpset hinda ei ole võimalik näidata, hinna arvutamise alus, mis võimaldab tarbijal hinda kontrollida,
- teave võimaluse kohta, et eksisteerib ka muid makse ja/või kulusid, mida ei tasuta teenuste osutaja vahendusel või mida teenuste osutaja ei kehtesta,
- artiklis 6 nimetatud taganemisõiguse olemasolu või puudumine ja juhul, kui taganemisõigus on olemas, selle kehtivusaeg ja rakendamise tingimused, sealhulgas teave summa kohta, mille tasumist tarbijalt võidakse artikli 7 lõike 1 alusel nõuda.

Teenuste osutaja teavitab tarbijat, et taotluse korral võib saada lisateavet, ja kirjeldab kõnealuse lisateabe laadi. Igal juhul annab teenuste osutaja täieliku teabe, kui ta on täitnud artiklis 5 sätestatud kohustused.

4. Enne lepingu sõlmimist tarbijale edastatav lepingulisi kohustusi käsitlev teave peab olema kooskõlas nende lepinguliste kohustustega, mis tulenevad sidevahendi abil sõlmitava lepingu suhtes eeldatavasti kohaldatavast õigusest, kui selline leping sõlmitaks.

Artikkel 4

Muud teabele esitatavad nõuded

1. Kui finantsteenuseid reguleerivas ühenduse õiguses on sätteid, mis sisaldavad lisaks artikli 3 lõikes 1 loetletud nõuetele muid eelteabele esitatavaid nõudeid, jätkatakse kõnealuste nõuete kohaldamist.

2. Kuni suurema ühtsuse saavutamiseni võivad liikmesriigid säilitada või kehtestada rangemad sätted eelteabele esitatavate nõuete kohta, kui sellised sätted on kooskõlas ühenduse õigusega.

3. Liikmesriigid edastavad komisjonile siseriiklikud sätted käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 nimetatud eelteabele esitatavate nõuete kohta, kui need nõuded on esitatud lisaks artikli 3 lõikes 1 loetletud nõuetele. Komisjon võtab edastatud siseriiklikke sätteid arvesse artikli 20 lõikes 2 nimetatud aruande koostamisel.

4. Et saavutada kõikide asjakohaste vahendite abil suurem läbi-
paistvus, tagab komisjon, et teave talle edastatud siseriiklike sätete kohta on kättesaadav nii tarbijatele kui ka teenuste osutajatele.

Artikkel 5

Lepinguliste tingimuste ja eelteabe edastamine

1. Teenuste osutaja edastab tarbijale kõik lepingulised tingimused ning artikli 3 lõikes 1 ja artiklis 4 nimetatud teabe paberkanalil või mõnel muul tarbijale ligipääsetaval püsival andmekandjal aegsasti enne seda, kui tarbija ennast mõne sidevahendi abil sõlmitud lepingu või tehtud pakkumisega seob.

⁽¹⁾ EÜT L 135, 31.5.1994, lk 5.

⁽²⁾ EÜT L 84, 26.3.1997, lk 22.

2. Teenuste osutaja peab täitma lõikes 1 sätestatud kohustuse kohe pärast lepingu sõlmimist, kui leping on sõlmitud tarbija taotlusel, kasutades sellist kaugsidevahendit, mis ei võimalda lepinguliste tingimuste ja teabe esitamist vastavalt lõikele 1.

3. Mis tahes ajal lepingulise suhte kehtivusaja jooksul on tarbijal õigus saada taotluse korral lepingulised tingimused paberkandjal. Lisaks on tarbijal õigus muuta kasutatavat kaugsidevahendit, välja arvatud juhul, kui see ei ole kooskõlas sõlmitud lepingu või osutatava finantsteenuse laadiga.

Artikkel 6

Taganemisõigus

1. Liikmesriigid tagavad, et tarbijal on 14 kalendripäeva jooksul võimalik lepingust taganeda ilma sanktsioonideta ja põhjust esitamata. Seda tähtaega pikendatakse 30 kalendripäevani sidevahendi abil sõlmitud lepingute puhul, mis on seotud direktiivis 90/619/EMÜ käsitletud elukindlustusega ja personaal pensioniga seotud toimingutega.

Taganemise tähtaeg algab:

- kas sidevahendi abil lepingu sõlmimise päevast, välja arvatud eespool nimetatud elukindlustuse puhul, mille tähtaeg algab hetkest, mil tarbijat teavitatakse sidevahendi abil lepingu sõlmimisest, või
- päevast, mil tarbija saab lepingulised tingimused ja artikli 5 lõigetele 1 või 2 vastava teabe, juhul kui see kuupäev on hilisem kui esimeses taandes nimetatud kuupäev.

Liikmesriigid võivad lisaks taganemisõigusele ette näha, et investeerimisteenuseid käsitlevate lepingute rakendamine peatatakse käesolevas lõikes sätestatud tähtajaks.

2. Taganemisõigust ei kohaldata:

- a) selliste finantsteenuste suhtes, mille hind sõltub finantsturgude kõikumistest, mida teenuste osutajal ei ole võimalik mõjutada ja mis võivad toimuda taganemise tähtaja jooksul, näiteks teenused, mis on seotud:
 - välisvääringutega,
 - rahaturu instrumentidega,
 - vabalt kaubeldavate väärtpaberitega,
 - ühisinvesteeringute osakutega,
 - finantsfutuuri lepingutega, sealhulgas võrdväärsete sularahas makstavate finantsinstrumentidega,
 - tähtpäevaintressiga lepingutega (*forward interest-rate agreement* — FRA),

— intressimäära vahetuslepingute, valuuta vahetuslepingute ning väärtpaberite ja võlakohustuste saldo vahetuslepingutega,

— käesolevas punktis nimetatud finantsinstrumentide ostu- ja müügioptsioonidega, sealhulgas võrdväärsete sularahas makstavate finantsinstrumentidega. See liik hõlmab eriti valuutaoptsioone ja intressimääraoptsioone;

b) reisi- ja pagasikindlustuspoliiside või samalaadsete lühiajaliste kindlustuspoliiside suhtes, mille kehtivusaeg on alla ühe kuu;

c) selliste lepingute suhtes, mille mõlemad pooled on tarbija selgesõnalisel taotlusel täielikult täitnud enne seda, kui tarbija oma taganemisõigust rakendab.

3. Liikmesriigid võivad ette näha, et taganemisõigust ei kohaldata:

- a) sellise krediidi suhtes, mis on ette nähtud esmajoonel maa või olemasoleva või projekteeritava ehitise omandiõiguste saamiseks või säilitamiseks või ehitise renoveerimiseks või parendamiseks, või
- b) sellise krediidi suhtes, mille tagatiseks on kas hüpoteek või kinnisvara või kinnisvaraga seotud õigus, või
- c) ametiisiku teenuseid kasutavate tarbijate avalduste suhtes, kui asjaomane ametiisik kinnitab, et tarbijale on tagatud artikli 5 lõikes 1 sätestatud õigused.

Käesolev lõige ei piira nende tarbijate õigust mõtlemisajale, kes elavad liikmesriikides, kus käesoleva direktiivi vastuvõtmise ajal selline õigus eksisteerib.

4. Liikmesriigid, kes kasutavad lõikes 3 sätestatud võimalust, teatavad sellest komisjonile.

5. Komisjon edastab liikmesriikide esitatud teabe Euroopa Parlamendile ja nõukogule ning tagab teabe kasutamise võimaluse ka seda taotlevatele tarbijatele ja teenuste osutajatele.

6. Kui tarbija rakendab oma taganemisõigust, teatab ta sellest enne asjaomase tähtaja möödumist artikli 3 lõike 1 punkti 3 alapunkti d kohaselt talle antud praktilisi suuniseid järgides ja kasutades vahendeid, mille vastavust siseriiklikule õigusele on võimalik tõendada. Tähtaega loetakse järgituks, kui teatis, juhul kui see on paberkandjal või mõnel muul saajale ligipääsetaval püsival andmekandjal, on saadetud enne tähtaja möödumist.

7. Käesolevat artiklit ei kohaldata direktiivi 97/7/EÜ artikli 6 lõikes 4 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 1994. aasta direktiivi 94/47/EÜ (ostjate kaitse kohta, mis puudutab kinnisvara osajalise kasutamise õiguse ostu- ja müügilepingute teatavaid aspekte) ⁽¹⁾ artiklis 7 sätestatud tingimustel kehtetuks tunnistatud krediitdilepingute suhtes.

⁽¹⁾ EÜT L 280, 29.10.1994, lk 83.

Kui teatavat finantsteenust käsitlevale sidevahendi abil sõlmitud lepingule on lisatud teine sidevahendi abil sõlmitud leping, mis käsitleb teenuseid, mida osutab teenuste osutaja või kolmas isik kõnealuse kolmanda isiku ja teenuste osutaja vahelise kokkuleppe alusel, lõpeb teine sidevahendi abil sõlmitud leping ilma mingite sanktsioonideta, kui tarbija rakendab artikli 6 lõikes 1 sätestatud taganemisõigust.

8. Käesoleva artikli sätted ei piira sidevahendi abil sõlmitud lepingu ülesütlemist või lõpetamist või selle mittekohaldamist reguleerivaid liikmesriikide õigusakte ega tarbija õigust täita oma lepingulisi kohustusi enne sidevahendi abil sõlmitud lepingus sätestatud tähtaega. Kõnealuseid sätteid kohaldatakse sõltumata lepingu lõpetamise tingimustest ja õiguslikest tagajärgedest.

Artikkel 7

Enne taganemist osutatud teenuste eest tasumine

1. Kui tarbija rakendab artikli 6 lõikes 1 sätestatud taganemisõigust, võib temalt nõuda tasumist põhjendamatult viivitamata üksnes teenuse eest, mida teenuste osutaja on lepingu kohaselt tõepoolest osutanud. Lepingu täitmist võib alustada üksnes pärast seda, kui tarbija on selleks oma nõusoleku andnud. Tasutatav summa ei või:

- ületada summat, mis on proportsionaalne juba osutatud teenuse osaga võrreldes lepingu kogumahuga,
- igal juhul olla selline, et seda saaks käsitada sanktsioonina.

2. Liikmesriigid võivad ette näha, et kui tarbija taganeb kindlustlepingust, ei või temalt nõuda mingi summa tasumist.

3. Teenuste osutaja ei või tarbijalt nõuda mingi lõikes 1 sätestatud summa tasumist, välja arvatud juhul, kui ta suudab tõendada, et tarbijat oli tasutavast summast nõuetekohaselt teavitatud kooskõlas artikli 3 lõike 1 punkti 3 alapunktiga a. Mitte mingil juhul ei või teenuste osutaja nõuda sellise summa tasumist juhul, kui ta on alustanud lepingu täitmist enne artikli 6 lõikes 1 sätestatud taganemise tähtaja möödumist ilma tarbija eelneva nõusolekuta.

4. Teenuste osutaja tagastab tarbijale põhjendamatult viivitamata ja hiljemalt 30 kalendripäeva jooksul kõik summad, mis ta on tarbijalt kooskõlas sidevahendi abil sõlmitud lepinguga saanud, välja arvatud lõikes 1 nimetatud summa. Kõnealune tähtaeg algab päeval, kui teenuste osutaja saab taganemisteatist.

5. Tarbija tagastab teenuste osutajale põhjendamatult viivitamata ja 30 kalendripäeva jooksul kõik summad ja/või kogu vara, mis ta on teenuste osutajalt saanud. Kõnealune tähtaeg algab päeval, kui tarbija saadab taganemisteatist.

Artikkel 8

Kaardimaksed

Liikmesriigid tagavad, et on olemas asjakohased meetmed, mis võimaldavad tarbijal:

- nõuda makse tühistamist, kui tema maksekaarti on sidevahendi abil sõlmitud lepingutega seoses kuritahtlikult kasutatud,
- sellise kuritahtliku kasutamise korral lasta tasutud summa hüvitada või tagasi maksta.

Artikkel 9

Teenused, mida ei ole tellitud

Ilma et see piiraks nende liikmesriikide sätete kohaldamist, mis käsitlevad sidevahendi abil sõlmitud lepingute automaatset uuendamist, kui selline automaatne uuendamine on nende sätetega lubatud, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, et:

- keelata finantsteenuste osutamine tarbijale ilma tarbija eelneva taotluseta, kui teenuse osutamine sisaldab kohese või hilisema tasumise nõuet,
- vabastada tarbija kõikidest kohustustest nende teenuste puhul, mida ta ei ole tellinud, kusjuures tarbija vastamata jätmist ei saa käsitada nõusolekuna.

Artikkel 10

Teabeedastus, mida ei ole soovitud

1. Kui teenuste osutaja kasutab järgmisi kaugsidevahendeid, peab ta selleks saama tarbija eelneva nõusoleku:

a) inimsekkumist mittevajavad automatiseeritud kõnevalimissüsteemid (automaatvalimissüsteemid);

b) faksid.

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 nimetatud kaugsidevahendeid, mis võimaldavad tarbijaga isiklikult ühendust võtta:

a) ei lubata kasutada, välja arvatud juhul, kui selleks on saadud asjaomaste tarbijate nõusolek, või

b) võib kasutada üksnes juhul, kui tarbija ei ole sellest selgesõnaliselt keeldunud.

3. Lõigetes 1 ja 2 nimetatud meetmetega ei kaasne tarbijate jaoks kulusid.

Artikkel 11

Sanktsioonid

Liikmesriigid näevad ette asjakohased sanktsioonid juhuks, kui teenuste osutaja ei täida käesoleva direktiivi kohaselt vastuvõetud siseriiklikke sätteid.

Selleks võivad liikmesriigid eelkõige ette näha, et tarbija võib lepingu mis tahes ajal tasuta ja ilma sanktsioonideta lõpetada.

Sanktsioonid peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Artikkel 12

Käesoleva direktiivi sätete imperatiivsus

1. Tarbijad ei või loobuda neile käesoleva direktiiviga antud õigustest.

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed selle tagamiseks, et tarbija ei kaota käesoleva direktiiviga pakutavat kaitset põhjusel, et lepingu suhtes kohaldatavaks õiguseks valitakse kolmanda riigi õigus, kui leping on ühe või mitme liikmesriigi territooriumiga tihedalt seotud.

Artikkel 13

Kohtulik ja halduslik kahju hüvitamine

1. Liikmesriigid tagavad, et on olemas sobivad ja tõhusad vahendid, millega kindlustada käesoleva direktiivi täitmine tarbijate huvides.

2. Lõikes 1 nimetatud vahendite hulka kuuluvad sätted, mille kohaselt üks või mitu järgmistest siseriikliku õigusega määratud asutustest võib kooskõlas siseriikliku õigusega pöörduda kohtute või pädevate haldusasutuste poole, et tagada käesoleva direktiivi rakendamiseks vastuvõetud siseriiklike sätete kohaldamine:

- a) avalik-õiguslikud asutused või nende esindajad;
- b) tarbijaorganisatsioonid, kellel on õigustatud huvi tarbijaid kaitsta;
- c) kutseorganisatsioonid, kellel on õigustatud huvi meetmeid võtta.

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed selle tagamiseks, et kaugsidevahendite operaatorid ja tarnijad lõpetavad võimaluse korral tegevuse, mis on neile teatatud kohtuotsuse, haldusotsuse või järelevalveasutuse otsusega tunnistatud käesoleva direktiiviga vastuolus olevaks.

Artikkel 14

Kohtuväline kahju hüvitamine

1. Liikmesriigid soodustavad sidevahendi abil osutatavaid finantsteenuseid käsitlevate tarbijavaidluste lahendamiseks asjakohaste ja tõhusate kohtuväliste kaebuste ja kahjuhüvitusnõuete menetluste kehtestamist või edasiarendamist.

2. Liikmesriigid julgustavad eelkõige vaidluste kohtuvälise lahendamise eest vastutavaid asutusi tegema koostööd sidevahendite abil osutatavaid finantsteenuseid käsitlevate piiriüleste vaidluste lahendamiseks.

Artikkel 15

Tõendamiskohustus

Ilma et see piiraks artikli 7 lõike 3 kohaldamist, võivad liikmesriigid ette näha, et tõendamiskohustuse, mis käsitleb teenuste osutaja kohustust teavitada tarbijat ning tarbija nõusolekut lepingu sõlmimise ja vajaduse korral selle täitmise, võib panna teenuste osutajale.

Kõik lepingulised tingimused, millega nähakse ette, et kõikide või osa käesoleva direktiiviga teenuste osutajale pandud kohustuste tõendamiskohustus lasub tarbijal, on vastavalt nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivile 93/13/EMÜ (ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes) ⁽¹⁾ ebaõiglastes.

Artikkel 16

Üleminekumeetmed

Nende teenuste osutajate jaoks, kes asuvad liikmesriigis, kus ei ole veel käesolevat direktiivi üle võetud ja mille õiguses ei ole käesoleva direktiiviga ettenähtud kohustustele vastavaid kohustusi, võivad liikmesriigid kehtestada käesoleva direktiiviga kooskõlas olevad siseriiklikud eeskirjad.

Artikkel 17

Direktiiv 90/619/EÜ

Direktiivi 90/619/EMÜ artikli 15 lõike 1 esimene lõik asendatakse järgmisega:

“1. Iga liikmesriik näeb ette, et kindlustusvõtja, kes sõlmib individuaalse elukindlustuslepingu, võib 30 kalendripäeva jooksul alates ajast, kui talle lepingu sõlmimisest teatatakse, lepingu üles öelda.”

Artikkel 18

Direktiiv 97/7/EÜ

Direktiivi 97/7/EMÜ muudetakse järgmiselt.

1. Artikli 3 lõike 1 esimene taane asendatakse järgmisega:

“— mis on seotud finantsteenusega, mille suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2002. aasta direktiivi 2002/65/EÜ, milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustust ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 90/619/EMÜ ning direktiive 97/7/EÜ ja 98/27/EÜ, (*)

(*) EÜT L 271, 9.10.2002, lk 16.”

2. II lisa jäetakse välja.

(1) EÜT L 95, 21.4.1993, lk 29.

Artikkel 19

Direktiiv 98/27/EÜ

Direktiivi 98/27/EÜ lisale lisatakse järgmine punkt:

“11. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2002. aasta direktiiv 2002/65/EÜ, milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturstust ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 90/619/EMÜ ning direktiive 97/7/EÜ ja 98/27/EÜ. (*)

(*) EÜT L 271, 9.10.2002, lk 16.”

Artikkel 20

Kontrollimine

1. Pärast käesoleva direktiivi rakendamist kontrollib komisjon finantsteenuste siseturu toimimist kõnealuste teenuste turustamise seisukohast. Komisjon peaks püüdma üksikasjalikult analüüsida raskusi, millega nii tarbijad kui ka teenuste osutajad kokku puutuvad või kokku puutuda võivad, eelkõige raskusi, mis tulenevad teavet ja taganemisõigust käsitlevate siseriiklike sätete erinevusest.

2. Komisjon edastab hiljemalt 9. aprillil 2006 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande probleemide kohta, millega finantsteenuseid osta ja müüa soovivad tarbijad ja teenuste osutajad kokku puutuvad, ja esitab vajaduse korral ettepanekud finantsteenustevalase ühenduse õiguse teavet ja taganemisõigust käsitlevate sätete ja artiklis 3 käsitletud sätete muutmiseks ja/või edasiseks ühtlustamiseks.

Artikkel 21

Õigusaktide ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 9. oktoobril 2004. Liikmesriigid teatavad neist viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendes meetmetesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud siseriiklike põhiliste õigusnormide teksti ja tabeli, milles on näidatud käesoleva direktiivi sätete vastavus vastuvõetud siseriiklikele sätetele.

Artikkel 22

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub Euroopa Ühenduste Teatajas avaldamise päeval.

Artikkel 23

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 23. september 2002

Euroopa Parlamendi nimel

president

P. COX

Nõukogu nimel

eesistuja

M. FISCHER BOEL